

Klima- og miljødepartement
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
14/618

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2016/8157

Dato
03.05.2016

Uttalelse til høring av NOU 2016:15 - Overvann i byer og tettsteder

Vi viser til høring av NOU 2016:15 – Overvann i byer og tettsteder av 1. februar 2016 på www.regjeringen.no.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder anser høringsdokumentet som et viktig skritt i riktig retning. Det er blitt lagt ned en betydelig innsats og vi stiller oss i hovedsak bak de mange forslagene. Det er likevel rom for forbedringer.

Stabens beredskapsenhet og miljøvernavdelingens plan- og forurensningsgruppe har gitt innspill til denne uttalelsen.

Vi er enig med utvalget i at hensynet til klimaendringer må styrkes i plansystemet. Det mener vi vil kunne forebygge uheldige konsekvenser av økt og mer intensiv nedbør. Det er på planstadiet at det kan sikres areal til blågrønn infrastruktur, som åpne vannveier og infiltrasjonsområder. Vi mener også at det er planstadiet som er best egnet til å se overvann som en ressurs, eksempelvis for å tilføre kvaliteter som kan gi rekreasjon, folkehelse, bymiljø og naturmangfold. Dersom overvann ikke håndteres i arealplan, vil overvann lett kun bli et problem på et senere tidspunkt og medføre økt risiko for skade. Vi er også enig at koordineringen av klimatilpasningen må styrkes, da arbeidet med håndteringen av overvann krever utstrakt tverrsektorielt samarbeid. I tillegg må lovgrunnlag, rammebetingelser og virkemidler harmoniseres. For arealplanarbeid vil vi vektlegge at det er særlig nødvendig med harmonisering mellom plan- og bygningsloven/byggteknisk forskrift og forurensningsloven/forurensingsforskriften samt vannressursloven og vannforskriften. Vi er også enig i at plan- og bygningsloven må endres slik at det blir mulig å kreve tiltak for overvannshåndtering i utbygde områder. I all hovedsak mener vi forslagene til endringer i plan- og bygningsloven er gode. Vi er imidlertid usikre på om virkemidlene på statlig forvaltningsnivå er tilstrekkelige dersom hensynet til overvann ikke blir godt nok ivarettatt av kommunene.

Plan

- Endring av tittelen *Overvann i byer og tettsteder*. Den nåværende tittelen kan virke noe avgrensende i forhold til hvilke typer områder som inngår. Andre typer områder, som nærings- og industriområder bør også omfavnes i tittelen. Eksempelvis er ikke et industriområde definert som et tettsted, ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB). I et industriområde er det ofte forurenset grunn, mange tette flater og få natur/grøntområder. Slike områder kan ha stor innvirkning på vassdrag og påvirke flomsituasjon i og nedstrøms områdene. Det bør ikke være tvil om at NOUen inkluderer industri- og næringsområder. Det er ønskelig å bruke NOUen i veiledning til kommunene og høringer av saker i slike områder. For å inkludere alle relevante områder

foreslår vi at tittelen endres til «Overvann i byer og *tettbebyggelse*». I NOUen er uttrykket tettbebyggelse stadig brukt som betegnelse på arealer som inngår. Denne tittelen er i så måte mer dekkende.

- Statlig planretningslinje for håndtering av overvann (SPR). Det er grunnlag for en egen statlig planretningslinje ettersom overvannshåndtering kan være svært komplekst og bør inngå i alle plansaker. En egen statlig planretningslinje vil kunne styrke overvannshåndteringen i arealplanleggingen på alle nivåer. At det er vanskelig å sette konkrete/eksakte krav gjør at en SPR vil være et egnet verktøy for å ta hensyn til håndtering av overvann. I Fylkesmannens høringer og råd i plansaker vil håndteringen av overvann kunne styrkes betraktelig ved at vi kan henvise til en statlig planretningslinje.
- Fylkesmannen som statlig forvaltningsorgan og som innsigelsesmyndighet. En statlig planretningslinje vil også kunne gi et bedre innsigelsesgrunnlag om hensynet til overvannshåndtering ikke er tilstrekkelig ivaretatt i plan. Vi er enig med utvalget at Fylkesmannen skal styrke og utvide sitt arbeid med overvannshåndteringen, jf. kap 21.4. Imidlertid er forslaget for lite konkret. Det er ikke tilstrekkelig at Fylkesmannen skal «se til at overvannshåndtering er ivaretatt i areal- og reguleringsplaner». Fylkesmannen trenger virkemidler om hensynet til overvann ikke er tilstrekkelig ivaretatt.
- Forslag til endringer i plan- og bygningsloven. Det er mange gode forslag til endringer NOUen. De foreslåtte endringene vil kunne medføre økt bevissthet og krav til overvannshåndtering i kommunene. Imidlertid kan § 3-1 første ledd ny bokstav i) oppfattes svak/misvisende da målet i henhold til merknaden er å se vannet som en ressurs for byutvikling, rekreasjon mm. Ordlyden kan oppfattes rent ingeniørmessig/teknisk. Vi foreslår at ordlyden i ny bokstav i) endres til; *legge til rette for helhetlig forvaltning av vannets kretsløp som en ressurs, og med nødvendig infrastruktur.*
- NVE og kunnskapsgrunnlaget i kommunene. Kunnskapsgrunnlaget, oppmerksomheten og kompetansen om overvann er for liten i mange kommuner. En tilfredsstillende oppgradering av kunnskapsnivået i kommunene vil kunne ta noe tid. NVE, som har spisskompetanse om tema, bør derfor uttale seg til alle plansaker, inklusiv detaljreguleringsplaner.

Beredskap

- Beredskapsmessige hensyn i planarbeidet. Ved ekstreme nedbørsmengder finner vannet nye veier og mindre bekkefar som normalt ikke utgjør noen fare går over sine bredder. Tette flater øker faren for at mindre vassdrag går over sine bredder. Nærliggende områder kan rammes av flom. Det må tas beredskapsmessige hensyn til håndtering av overvann så tidlig som mulig i planprosessen. Slike hensyn må ta høyde for usikkerheten i fremtidige klimaendringer, eksempelvis ved dimensjonering av rør og kulverter.

Forurensning

- Krav vedrørende forurensning i planprosessen. Planforvaltningen er det fremste forsvaret med hensyn til forurensning fra overvann. Problemer med forurenset overvann er svært vanskelige og kostbare å løse i etterkant. NOUens kap. 11 gir mange forslag til forbedringer av plan- og bygningsloven, men er lite konkret mht. forurensning. Erfaringen viser at konkrete krav gir best resultater i så måte. Planarbeidet bør harmoniseres med forurensningsloven og tilhørende forskrifter samt vannforskriften. *Det bør være tydelige krav til når og hvordan forurensning fra overvann skal vurderes i planarbeidet.* Der ÅDT eller andel tette flater er over et visst nivå eller det foregår spesifikk forurensende arealbruk bør det være konkrete krav til hvordan forurensning fra overvann skal inngå i planarbeidet. En løsning er at det spesifiseres hvordan dette skal inngå i konsekvensutredninger iht. pbl. I tråd med forurensningsfeltet for øvrig kan man sette krav om en trinnvis miljørisikovurdering, fra enkle beregninger med «worst-case»

antagelser til mer realistiske beregninger. Det må i så tilfelle utarbeides grenseverdier og metodikk i form av en veileder på linje med forurenset sjøbunn. *Overskridelse av grenseverdiene bør utløse konkrete krav til rensing av overvann.*

Med hilsen

Thore Egeland (e.f.)
sjefingeniør

Atle Torvik Kristiansen
senioringeniør

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler., tlf: 38 17 62 14